

CHARLES DICKENS



DAVID COPPERFIELD DEL 2

SAGA
EGMONT

CHARLES DICKENS



Charles Dickens

David Copperfield del 2

Översatt av Hanny Flygare

SAGA Egmont

David Copperfield del 2
är översatt från engelska av Hanny Flygare efter
David Copperfield
Omslagsfoto: Shutterstock
Copyright © 1936, 2019 SAGA Egmont, an imprint of Lindhardt og
Ringhof A/S Copenhagen
All rights reserved
ISBN: 9788726257465

1. E-boksutgåva, 2019
Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än
personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt
med författaren.

Lindhardtogringhof.dk

Saga är ett förlag i Lindhardt og Ringhof, ett förlag inom Egmont-
koncernen

XXI.

Lilla Em'ly.

Det fanns en tjänare i huset, en man, som efter vad jag kunde förstå vanligen följde Steerforth och som kommit i hans tjänst vid universitetet. Till utseendet var han ett mönster av aktningsvärdhet. Jag tror, att det i hans klass aldrig funnits någon, som sett mera aktningsvärd ut. Han var tystlåten, gick ljudlöst, var mycket stilla i sättet, vördnadsfull, uppmärksam, alltid till hands när han behövdes, aldrig synlig när han icke behövdes, men hans största anspråk på att bli värderad låg i hans aktningsvärdhet. Han hade icke något rörligt ansikte, hans nacke var något styv, hans huvud slätt och glatt med kort hår framstruket på sijdorna, ett lent uttal, men med en egendomlig vana att så tydligt väsa fram bokstaven s, att han tycktes begagna den oftare än någon annan. Men varje sin egenhet förstod han att göra aktningsvärd. Om hans näsa suttit upp och ned, hade han gjort den aktningsvärd. Han omgav sig med en atmosfär av aktningsvärdhet, i vilken han vandrade trygg. Det skulle nästan ha varit omöjligt att misstänka honom för någonting orätt, ty han var så alltigenom aktningsvärd. Det hade aldrig kunnat falla någon in att sätta på honom livré, ty han var ju så ofantligt aktningsvärd. Att ha ålagt honom något simplare arbete hade varit en oförlätlig förolämpning mot en ytterst aktningsvärd mans känslor. Och detta hade husets kvinnliga tjänsteandar så klart för sig, att jag märkte, att de åtog sig allt sådant arbete och utförde det vanligen då han

satt framför elden i serveringsrummet och läste tidningarna.

En så förbehållsam man har jag aldrig sett. Men denna egenskap såväl som alla hans övriga tycktes bara göra honom än mera aktningsvärd. Till och med den omständigheten, att ingen kände hans förnamn, tycktes ingå som del i hans aktningsvärdhet. Ingenting kunde invändas mot hans tillnamn Littimer, vid vilket han var känd, Peter hade kunnat bli hängd, Tom deporterad, men Littimer var absolut aktningsvärd.

Anledningen låg möjligen i aktningsvärdhetens vördnadsbjudande natur i och för sig, säkert är, att jag kände mig synnerligen ung i denne mans närvaro. Hur gammal han själv var, kunde jag inte gissa, och även detta var ett plus på aktningsvärdhetens konto, ty i sin aktningsvärdhets lugn kunde han ha räknat femtio år lika väl som trettio.

Littimer kom in i mitt rum, innan jag var uppstigen på morgonen, för att förse mig med det där förargliga rakvattnet och borsta mina kläder. Då jag drog undan sängomhänget och tittade ut, såg jag honom i sin aktningsvärdhets jämna temperatur, oberörd av januarivindarna och utan att ens hans andedräkt syntes i luften, ställa mina stövlar till höger och vänster i första danspositionen samt blåsa små dammfläckar från min rock, då han lade ned den som om den varit ett lindebarn.

Jag sade god morgon till honom och frågade vad klockan var. Han tog upp ur fickan det aktningsvärdaste ur jag någonsin sett, och i det han med tummen hindrade fjädern att för mycket öppna boetten, såg han på urtavlan, som om han rådfrågat ett ostronorakel, knäppte till uret igen och sade att klockan med min tillåtelse var halv nio.

— Det skulle roa mr Steerforth att höra, hur ni sovit, sir, sade han.

— Jo tack, mycket bra, sade jag. Mår mr Steerforth väl?

— Tack, sir, mr Steerforth mår rätt väl. —Åter ett karaktärsdrag — inga superlativer. Alltid en kylig, lugn medelväg.

— Är det något som jag kan få lov att stå till tjänst med, sir? Det ringer första gången klockan nio. Familjen frukosterar halv tio.

— Nej tack, det är ingenting.

— Det är jag som tackar, med er tillåtelse, sir, och som för att bedja om ursäkt för motsägelsen böjde han lätt på huvudet, då han gick förbi min säng på väg till dörren, den han stängde så sakta som om jag nyss fallit i en ljuv sömn, av vilken mitt liv berodde.

Varje morgon upprepades samma samtal: aldrig ett ord mera, aldrig ett ord mindre, och ändå — hur långt jag än den föregående dagen avancerat i ålder, tack vare Steerforths sällskap eller mrs Steerforths förtroenden eller miss Dartles konversation, i närvaro av denne ytterst aktningsvärde man blev jag, som en av våra mindre poeter uttrycker sig, "gosse än en gång".

Han skaffade oss hästar, och Steerforth, som kunde allting, gav mig ridlektioner. Han skaffade oss floretter, och Steerforth gav mig fäktlektioner — handskar, och jag började att för samme mästare tillägna mig boxningskonsten. Det gjorde mig rakt ingenting att Steerforth skulle finna mig nybörjare i dessa idrotter, men det plågade mig att blotta min okunnighet för den aktningsvärde Littimer. Jag hade ingen anledning att tro Littimer själv vara durkdriven i dessa talanger, han gav mig aldrig skäl att förmoda något dylikt ens genom den minsta dallring på sina aktningsvärda ögonhår, men i alla fall kände jag mig, då han var närvarande vid våra övningar, som den grönaste och mest oerfarne av dödliga.

Jag beskriver denne man så noga för att han just då gjorde ett så egendomligt intryck på mig, och för vad som sedan inträffade.

Veckan förgick på det angenämaste sätt. Att den skulle gå fort kan man förstå, ty jag var ju så förtrollad av min vän, men likväl gav den mig så många tillfällen att bättre lära känna Steerforth och att på tusen sätt beundra honom mera, att jag vid dess slut tyckte mig ha varit mycket längre tillsammans med honom. Det raska sätt han hade att behandla mig som en leksak behagade mig mer än något annat. Det påminde mig om forna dagar och föreföll som en naturlig följd av vår gamla bekantskap; det visade, att han var oförändrad, det frikallade mig från den oro jag kunnat känna, om jag jämfört mina egenskaper med hans och mätt mina anspråk på hans vänskap efter en jämnare måttstock; det var framför allt ett förtroligt, otvunget, hjärtligt sätt, som han icke begagnade mot någon annan. Liksom han i skolan behandlat mig annorlunda än alla andra, var det nu min glada övertygelse, att han i livet behandlade mig annorlunda än alla andra vänner han hade. Jag trodde, att jag stod hans hjärta närmare än någon av dessa, och mitt eget hjärta värmdes av tillgivenhet för honom.

Han beslöt sig för att följa med mig till landsorten, och dagen för avresa var inne. I början hade han haft en tanke på att taga Littimer med, men beslöt nu att lämna honom hemma. Den aktningsvärda personen, nöjd med sin lott, vilken den än var, ordnade våra kappsäckar på den lilla vagn, som skulle föra oss till London, och han gjorde det med en omsorg som om de haft att trotsa seklers stötar. Med fullkomligt lugn mottog han de drickspengar jag helt anspråkslöst räckte honom.

Vi togo avsked av mrs Steerforth och miss Dartle med många tacksägelser å min sida, mycken vänlighet å den hängivna moderns. Det sista jag såg var Littimers lugna

öga, i vilket jag trodde mig läsa en tyst övertygelse om att jag var mycket ung.

Vad jag kände vid att under så gynnsamma förhållanden vända åter till de gamla välbekanta ställena, skall jag icke söka beskriva. Vi foro dit med postvagnen. Jag minns, att till och med Yarmouths ära låg mig så om hjärtat, att då Steerforth, när vi färdades genom de mörka gator, som ledde till värdshuset, sade, att såvitt han kunde se, var det ett trevligt, egendomligt, av den stora världen oberört gammalt hål, blev jag mycket glad. Vi gingo till sängs så fort vi kommo fram — jag lade märke till ett par smutsiga skor och damasker då vi gingo förbi dörren till Delfinen — och frukost intogo vi sent på förmiddagen. Steerforth, som var vid briljant humör, hade strövat omkring på stranden, innan jag stigit upp, och efter vad han sade gjort, bekantskap med hälften av alla fiskarna på platsen. Dessutom hade han på avstånd sett vad som ej gärna kunde vara annat än mr Peggottys hus, där rök steg från skorstenen. Han påstod, att han varit mycket frestad att gå dit och giva sig ut för att vara jag själv, som vuxit så att ingen kunde känna igen mig.

— När tänker du presentera mig där, Bellis? frågade han. Jag står till ditt förfogande. Du får bestämma allt.

— Jag tänkte, svarade jag, att det skulle passa bra i afton, Steerforth, då de alla äro samlade kring brasan. Jag skulle gärna vilja, att du finge se det i dess hemtrevnad. Det är ett kuriöst ställe.

— Som du vill, sade Steerforth. Då blir det i afton.

— Jag ämnar inte underrätta dem om att vi kommit hit, sade jag, alldeles förtjust. Vi måste överraska dem.

— Ja visst, sade Steerforth, det blir inte roligt alls, om vi inte komma oväntat. Låt oss taga infödingarna i all deras ursprunglighet.

— Fastän de äro sådant folk, som du sade, återtog jag.

— Ha, ha! Jaså, du minns mina små skärmytslingar med Rosa, utbrast han och gav mig en hastig blick. Det är en konstig flicka, jag är nästan rädd för henne. Mig förefaller hon som ett troll. Men det är detsamma. Vad ämnar du göra nu? Du skall väl söka upp din gamla sköterska, kan jag tro?

— Ja visst, svarade jag, först av allt måste jag träffa Peggotty.

— Gott! Om jag då avstår dig ett par timmar åt henne och hennes tårar — räcker det till?

Jag svarade skrattande, att jag trodde, att det skulle hinnas med på den tiden, men att även han måste gå dit, ty han skulle finna, att hans rykte föregått honom och att han var nästan en lika märkvärdig person han som jag.

— Jag går vart du vill, sade Steerforth, och gör vad du vill. Säg mig vart jag skall gå, och om två timmar infinner jag mig i vad stämning du behagar, sentimental eller komisk.

Jag beskrev mycket noga hur han skulle finna vägen till det hus, där mr Barkis, den kände formannen, som trafikerade Blunderstone och andra orter, bodde, och efter denna uppgörelse gick jag ut ensam. En frisk, härdande vind blåste, solen utstrålade ett överflöd på ljus, om icke just så mycket värme, och allt var så friskt och livfullt, och själv var jag så frisk och full av liv i glädjen att vara där, att jag kunnat stanna människorna på gatan för att trycka deras händer.

Gatorna föreföllo naturligtvis små. Så är det visst alltid med de gator vi sett som barn och som vi sedan återse. Men intet av vad som fanns där hade jag glömt, och intet fann jag förändrat förrän jag kom till mr Omers bod. Omer och Joram stod det där det bara stått Omer förut, men orden Klädeshandlare, Skräddare, Mattstofferare och Begravningsentre prenör stodo kvar som förr.

Mina steg riktades så ofrivilligt mot boddörren sedan jag från den motsatta gångbanan läst dessa ord, att jag gick över gatan och tittade in. Längst inne i boden stod en vacker kvinna och vyssjade ett litet barn på armarna, under det att en annan liten parvel höll henne i förklädet. Det var inte svårt för mig att känna igen Minnie och Minnies barn. Glasdörren till bodkammaren var stängd, men från verkstaden på andra sidan gården hörde jag ett svagt eko av den gamla melodien, som om den aldrig förstummats.

— Är mr Omer hemma? frågade jag. I så fall ville jag gärna tala med honom ett ögonblick.

— Ja, sir, han är hemma, sade Minnie, i sådant här väder går han ej gärna ut för astmans skull. Joe, ropa på morfar!

Den lille pysen, som höll fast i förklädet, ropade till så högt, att ljudet gjorde honom förlägen, och till moderns stora förtjusning gömde han ansiktet i hennes kjolar. Jag hörde ett tungt flåsande och stånkande, som närmade sig, och snart stod mr Omer, mera andtruten än förr, men icke mycket åldrad, framför mig.

— Tjänare, sir, sade mr Omer. Vad är det ni önskar?

— Jo, att ni tar mig i hand, om ni så vill, mr Omer, sade jag och räckte honom handen. Ni visade mig mycken välvilja vid ett tillfälle, då jag fruktar att jag inte var nog tacksam för det.

— Gjorde jag det? svarade den gamle mannen. Gläder mig att höra, men jag minns det inte. Är ni säker på att det var jag?

— Fullkomligt.

— Jag tror mitt minne har blivit lika kort som min andedräkt, sade mr Omer, som såg på mig och skakade på huvudet — för jag kommer inte alls ihåg er.

— Minns ni inte, att ni mötte mig vid diligensen, och att jag fick frukost här och att vi åkte till Blunderstone

tillsammans, ni och jag och mrs Joram och mr Joram också, fastän han inte var hennes man då?

— Åh, bevare mig väl! utbrast mr Omer efter att ha hämtat sig från ett hostanfall, föranlett av överraskningen — är det möjligt! Minnie, min älskling, minns du det? Ja visst, ja — anledningen var ett fruntimmer, tror jag.

— Min mor, upplyste jag.

— Jaha, jaha, sade mr Omer och vidrörde min väst med sitt pekfinger, och så var det också ett litet barn. Den lille bäddades ner med den andra personen. Borta i Blunderstone var det, det är ganska riktigt. Hå hå, ja ja, och hur har ni mått sedan?

— Mycket bra, svarade jag och hoppades att även han gjort det.

— Åh ja, jag klagar inte, sade mr Omer. Jag tycker nog att andhämtningen blir kortare, men den blir sällan längre, när man blir äldre själv. Jag tar det som det kommer och tröstar mig så gott jag kan. Det är allt det bästa, eller hur?

Mr Omer började åter hosta till följd av att han skrattat, och han hjälptes under anfallet av sin dotter, som nu stod bredvid honom och lät det yngsta barnet dansa på disken.

— Ja, så var det! sade mr Omer. Just så. Två personer. Om ni tror mig eller ej, så var det under den åkturen dagen för Minnies giftermål med Joram blev bestämd. "Sätt ut dagen, sir", bad Joram. "Ja, gör det, far", sade Minnie. Och nu är han med i affären. Och se på den här! Den yngste!

Minnie skrattade och glättade vid tinningarna sitt med ett band uppsatta hår, under det att hennes far stack sitt ena tjocka pekfinger i handen på den lille, som hoppade på disken.

— Två personer, ja visst! sade mr Omer och nickade eftertänksamt på huvudet. Alldeles så var det. Och just nu håller Joram på med en grå med silverspikar, ej så lång som

den här — måttet åsyftade det hoppande barnet på disken — minst två tum kortare. Får jag bjuda er någonting?

Jag tackade, men avböjde vänligheten.

— Låt mig se, sade mr Omer. Formannen Barkis' hustru — syster till fiskaren Peggotty — hon hade bestämt något med er familj att göra. Tjänade hon inte hos er?

Han blev högst belåten, att mitt svar utföll jakande.

— Jag tror nästan andedräkten tar upp sig, efter mitt minne gör det, sade mr Omer. Vet ni, sir, vi ha i lära här en ung släkting till henne, som har en så utsökt smak i allt vad klädsömnad heter, att jag försäkrar er, att ingen hertiginna i hela England kan tävla med henne i den vägen.

— Det är väl inte lilla Em'ly? sade jag ofrivilligt.

— Jo, Em'ly heter hon, sade mr Omer, och liten är hon med. Men om ni tror mig eller ej, så har hon ett sådant ansikte, att hälften av hela stadens kvinnfolk inte tål henne.

— Så far pratar! sade Minnie.

— Min kära Minnie, sade mr Omer, inte har jag sagt, att det är fallet med dig — han blinkade åt mig — men jag säger, att hälften av kvinnorna i Yarmouth — ja, och fem mil utom staden — äro alldeles ursinniga på henne.

— I så fall borde hon hållit sig efter sitt stånd, far, sade Minnie, och inte givit dem någon anledning till prat; då hade de inte kunnat göra det!

— Hade de inte kunnat göra det, mitt barn? sade mr Omer. Är det din erfarenhet av livet, det? Vad är det väl en kvinna inte både kan göra och gör, som hon inte borde göra — särskilt när det gäller en annan kvinnas vackra utseende?

Jag trodde verkligen, att det var alldeles slut med mr Omer, sedan han tillåtit sig detta hädiska skämt. Han hostade så förskräckligt, och hans andedräkt undandrog sig med en sådan envishet alla hans försök att återhämta den, att jag verkligen väntade att få se hans huvud försvinna

bakom disken och hans små svarta knäbyxor med de rostfärgade bandrosetterna sprattlande vändas uppåt i en sista vanmäktig kamp.

Till slut blev han dock bättre, fastän han alltjämt flämtade häftigt och var så utmattad, att han fick lov att sätta sig på pulpetstolen.

— Ser ni, sade han i det han torkade sig om huvudet och andades tungt, hon har just inte mycket umgåtts med någon här; hon har inte slutit sig närmare till några bekanta och vänner, och några beundrare vill hon inte veta av. Följaktligen har man elakt nog spritt ut, att Em'ly vill vara en fin dam. Enligt min tanke har detta prat sin egentliga anledning i att hon, när hon gick i skolan, brukade säga, att om hon vore en fin dam, skulle hon göra allt för sin morbror och köpa honom de och de vackra sakerna. Förstår ni mig?

— Jag kan försäkra er, mr Omer, att just det har hon sagt till mig, svarade jag ivrigt, när vi båda voro barn.

Mr Omer nickade och gned sig på hakan. — Det tror jag nog, sade han. På mycket litet kunde hon också kläda sig bättre än andra på stora summor, och även det var förargligt. För resten var hon allt också vad man skulle kalla nyckfull — ja, jag går så långt, att jag kallar det nyckfull själv, sade mr Omer, visste inte rätt vad hon ville — litet bortskämd och kunde inte i början riktigt lägga band på sig. Något värre har man aldrig sagt om henne, Minnie?

— Nej, far, sade mrs Joram, jag tror det är det värsta man sagt.

— Och när hon tog plats som sällskap åt en kinkig gammal fru, sade mr Omer, kommo de inte rätt överens, och hon stannade inte kvar. Till sist kom hon hit för att lära sig yrket på tre år. Nära två år ha gått, och en snällare flicka än hon varit får man leta efter. Arbetar som sju, är det inte sant, Minnie?

— Jo, far, sade Minnie, jag vill visst inte förneka hennes förtjänster.

— Det gör du rätt i, sade Omer. Och nu min unga herre, tillade han efter att ännu några ögonblick ha gnidit sig på hakan, på det ni inte må tycka, att jag är lika långrandig i talet som kort i andhämtningen, tror jag verkligen att jag sagt allt.

Som de talat med dämpad röst, då det blev fråga om Em'ly, antog jag, att hon fanns i närheten. Då jag frågade, om detta var fallet, nickade mr Omer och pekade åt dörren till bodkammaren. Min anhållan att få titta ditin besvarades med full tillåtelse, och genom rutan såg jag henne sitta vid sitt arbete. Jag fann henne obeskrivligt täck och söt, och jag kände väl igen de klara blå ögonen, som blickat in i mitt barnsliga hjärta, då hon nu leende betraktade ett annat av Minnies barn, som lekte i hennes närhet. Det låg tillräcklig egenvilja i hennes vackra ansikte att rättfärdiga vad jag nyss hört, mycket av den nyckfulla skälmskheten gömde sig där, men allt i hennes intagande uttryck tydde dock på godhet och lycka, och hon tycktes ha kommit in på en god och lycklig väg.

Melodien från andra sidan gården, som aldrig tycktes vilja upphöra — tyvärr den melodi, som aldrig upphör — fortfor hela tiden att ljuda sakta och taktmässigt.

— Har ni inte lust att stiga in och tala med henne? frågade mr Omer. Var så god och stig på, sir. Känn er riktigt hemmastadd!

Jag var för blyg att göra det då — jag var rädd att göra henne förvirrad och ej mindre att bli förvirrad själv, men jag tog reda på hur dags hon gick hem om aftnarna, på det att vårt besök måtte kunna avpassas därefter, och sedan jag tagit avsked av mr Omer, hans vackra dotter och hennes små barn, begav jag mig åstad till min kära gamla Peggotty.

Här fann jag henne i det tegelröda köket, sysselsatt med att laga till middagen. Så fort jag knackade på, kom hon och öppnade och frågade vad jag önskade. Jag såg på henne och log, men hon log ej tillbaka. Jag hade ständigt brevväxlat med henne, men det var säkert sju år sedan vi träffats.

— Är mr Barkis hemma, madame? frågade jag med så grov röst som möjligt.

— Ja, sir, han är hemma, svarade Peggotty, men han är sängliggande och har ont av gikt.

— Brukar han inte fara över till Blunderstone numera? frågade jag.

— Jo, det gör han, när han är frisk, svarade hon.

— Brukar ni någonsin fara dit, mrs Barkis?

Hon betraktade mig nu mera uppmärksamt, och jag såg hur hon hastigt närmade händerna till varandra.

— För jag skulle vilja göra en fråga rörande ett hus där, som de visst kalla Skatboet, om jag inte misstar mig, sade jag.

Hon tog ett steg baklänges och sköt fram händerna på ett osäkert, förskräckt sätt, som om hon velat hålla mig ifrån sig.

— Peggotty! ropade jag.

— Min älskade gosse! skrek hon, och vi omfamnade varandra, storgråtande bägge två.

Vilka känsloutbrott å hennes sida! Hon både skrattade och grät. Vilken stolthet hon visade, vilken glädje, vilken sorg över att den, vars stolthet och glädje jag kunnat vara, ej längre kunde sluta mig i sin ömma famn — allt detta har jag ej kraft att närmare skildra. Jag oroades icke av några farhågor, att det var alltför ungdomligt av mig att dela hennes sinnesrörelse. Jag tror aldrig, att jag i hela mitt liv — inte ens ensam med henne — skrattat och gråtit mera ogenerat än jag gjorde i den stunden.

— Vad Barkis skall bli glad, sade Peggotty och torkade sina ögon med förklädet. Det gör honom säkert mera gott än stoptals liniment. Får jag gå och säga honom, att ni är här? Vill ni inte gå upp och hälsa på honom?

Visst ville jag det. Men det var inte så lätt för Peggotty att komma ur rummet, ty så snart hon kom till dörren och vände sig om och fick se mig, kom hon tillbaka för att åter skratta och gråta vid min axel. För att göra saken lättare, gick jag till sist med henne ditupp, och efter att ha väntat utanför en minut, under det att hon sade ett ord till mr Barkis för att förbereda honom, gick jag in till den sjuke.

Han mottog mig med verklig förtjusning. Han hade sådana giktplågor, att jag inte kunde skaka hand med honom, men han bad mig skaka tofsen på hans nattmössa, och det gjorde jag på det hjärtligaste. Då jag satte mig bredvid sängen, sade han, att det kändes så innerligt gott, att det nästan var som då han var ute och kuskade för mig på Blunderstonevägen. Då han låg där i sängen med uppåtvänt ansikte och så väl omstoppad för övrigt att han, likt en kyrkängel, tycktes bestå blott av ansikte, erbjöd han den underligaste anblick jag någonsin sett.

— Vad var det för ett namn jag skrev upp inuti kärran, sir? frågade mr Barkis med ett långsamt, giktbrutet skratt.

— Ja, mr Barkis, om den saken hade vi åtskilliga allvarliga samtal, eller hur?

— Nog ville jag bra länge, sir? sade mr Barkis.

— Ja, bra länge, sade jag.

— Och jag ångrar det inte, sade mr Barkis. Minns ni, att ni talade om en gång, att hon bakade alla äppelpastejerna och lagade all maten?

— Ja, nog minns jag det, svarade jag.

— Det var så sant som om det varit tryckt, sade mr Barkis. Ja, det var så säkert, och nu nickade han på nattmössan, vilket var hans enda sätt att ge eftertryck åt

sina ord, som utskylderna. För se ingenting är säkrare än de.

Mr Barkis vände nu blicken till mig, som om han, där han låg, velat ha mitt medhåll med avseende på resultatet av sina funderingar, och jag gav det gärna.

— Ingenting är säkrare än utskylderna, upprepade mr Barkis. En så fattig karl som jag, kommer att tänka på det, när han ligger sjuk. Jag är mycket fattig, sir.

— Det var ledsamt att höra det, mr Barkis.

— Ja, jag är verkligen mycket fattig, sade mr Barkis.

Nu gled hans högra hand långsamt och svagt fram under täcket, och med ett tafatt och ovisst grepp fattade han om en käpp, som var löst bunden vid sidan av sängen. Sedan han trevat omkring litet med detta verktyg och gjort de allra underligaste grimaser, stötte han emot ett stort skrin, vars ena hörn jag hela tiden sett. Då kom det lugn över hans ansikte.

— Gamla kläder, sade mr Barkis.

— Åh! sade jag.

— Jag önskar det vore pengar, sir, sade han.

— Det önskar jag verkligen också, sade jag.

— Men det är det inte, sade mr Barkis och spärrade upp båda ögonen så mycket han kunde.

Jag yttrade att det var jag alldeles säker på, och då nu mr Barkis med ett mildare uttryck vände blicken åt sin hustru, sade han:

— Hon är den dugligaste och bästa kvinna i världen, C. P. Barkis. Allt beröm, som kan givas C. P. Barkis, förtjänar hon och litet till. I dag skall du, min gumma, laga en riktigt rar middag — skaffa oss något gott att äta och dricka — vill du inte det?

Jag skulle ha motsatt mig denna onödiga gärd av gästfrihet, om jag inte haft för mig Peggotty, som på andra

sidan om sängen ivrigt tecknade åt mig att icke göra det. Jag teg därför.

— Jag har litet pengar här någonstans, min vän, sade mr Barkis, men nu är jag litet trött. Om du och mr David vilja lämna mig, så skall jag ta mig en liten lur, och när jag vaknar, skall jag försöka att få reda på dem.

I överensstämmelse med hans önskan lämnade vi rummet. När vi kommit utanför dörren, upplyste mig Peggotty om, att som mr Barkis nu blivit "litet mera noga" än förr, tillgrep han alltid detta lilla knep, innan han tog fram minsta mynt ur förrådet, och att han uthärdade de mest oerhörda kval, då han i ensamheten släpade sig ur sängen och öppnade det olycksaliga skrinet. Och verkligen hörde vi honom icke kort därefter uppgiva dämpade jämmerrop av det dystraste slag, ty detta listiga företag marterade honom i alla leder. Men under det att Peggottys ögon voro fulla av medlidande, sade hon likväl, att denna ansats till givmildhet skulle göra honom gott, och att det var bäst att låta honom hållas. Han fortfor alltså att jämra sig tills han kommit i sängen igen, och jag är övertygad om att han undergått en verklig tortyr. Kort därefter ropade han på oss och låtsade som om han nyss vaknat från en vederkvickande sömn, samt tog fram en guinea under huvudkudden. Tillfredsställelsen att ha lurat oss och bevarat skrinets ogenomträngliga hemlighet gav honom tillräcklig ersättning för alla hans marter.

Jag beredde Peggotty på Steerforths ankomst, och det dröjde inte länge innan han kom. Jag är övertygad om, att hon inte kände någon skillnad mellan en hennes egen personliga välgörare och en vän till mig, som visat mig välvilja, och att hon i alla händelser skulle ha tagit emot honom med den största tacksamhet och tillgivenhet. Men hans lätta, friska, goda humör, hans hjärtliga sätt, hans vackra utseende, hans naturliga gåva att sätta sig in i

andras förhållanden och att, när det föll honom in, träffa huvudintresset i en annans hjärta — allt detta intog henne fullkomligt på fem minuter. Blott och bart hans sätt mot mig skulle ha vunnit henne. Men då nu alla dessa orsaker samverkade, tror jag uppriktigt sagt, att hon tillbad honom innan han den aftonen lämnade huset.

Han stannade nämligen kvar till middagen — skulle jag säga gärna, så uttrycker jag därmed icke på långt när, hur beredvilligt och glatt han gjorde det. När han kom in i mr Barkis' rum, var det som om luft och sol inströmmat, uppfriskande och ljusbringande som det vackraste väder. Allt vad han gjorde, gjorde han utan buller, utan tvång och liksom oreflekterat, men i det låg det en obeskrivlig lätthet, en skenbar omöjlighet att ha kunnat handla annorlunda eller bättre, som var så behaglig, så naturlig och angenäm, att jag förnimmer det än i minnet.

Vi hade glatt och muntert i det lilla förmaket, där Martyrernas bok, orörd sedan min tid, togs fram som förr i världen, och jag gick igenom de hemska tavlorna, erinrande mig de känslor de fordom framkallat, men icke erfarande dem ånyo. Då Peggotty började tala om mitt rum och att det stod färdigt för natten samt att hon hoppades, att jag skulle bo där, hann jag knappast kasta en tveksam blick på Steerforth, förrän han var fullt inne i situationen.

— Naturligtvis skall du sova här, sade han, och jag bor på hotellet.

— Men jag tycker inte, att det ser riktigt kamratligt ut, sade jag, att narra dig med mig så långt och sedan skiljas.

— Var skulle du väl vara, om inte här? sade han. Det kan just göra detsamma hur det ser ut. — Och därmed var saken avgjord.

Han visade samma älskvärda egenskaper hela tiden, och klockan åtta bröto vi upp för att gå till mr Peggottys hus. Hans egenskaper lyste till och med med stegrad glans, allt

efter som timmarna gingo. Jag anade redan då och är fullt övertygad om nu, att medvetandet om framgång i hans uppsåt att behaga ingav honom en ny finkänslighet i uppfattningen, och gjorde det, smidig som han var, lättare för honom. Om någon då sagt mig, att allt detta var ett lysande spel, som han roade sig med för stundens spänning, för att få sysselsättning åt sina livsandar under tanklöst hävdande av sin egen överlägsenhet och i sorglös håg att vinna något för honom utan värde, som han kastade bort i nästa minut — om någon den aftonen sagt mig en sådan lögn, undrar jag just på vad sätt min harm hade givit sig uttryck.

Troligen skulle det blott ha medfört en stegring — såvida en sådan varit möjlig — av de romantiska trohets- och vänskapskänslor, med vilka jag vandrade vid hans sida över den mörka, vinterlika sandheden till den gamla båten. Vinden suckade omkring oss nästan än mera sorgset än den suckat och klagat den afton, då jag första gången trädde in genom mr Peggottys dörr.

— Det är vild natur här, inte sant Steerforth?

— Jo, nog är det ganska ruskigt i mörkret, sade han, och havet ryter, som om det ville sluka oss. Är det båten där borta, där jag ser ljuset?

— Ja, det är båten, sade jag.

— Och det är densamma jag såg i morse, återtog han. Instinkten måtte ha lett mig åt det hållet.

Vi tego då vi närmade oss ljuset, och gingo sakta fram till dörren. Jag lade min hand på klinkan och viskade åt Steerforth att hålla sig tätt intill mig, varpå vi gingo in.

Utifrån hade vi hört sorlet av röster, och just som vi stego in, hördes handklappningar, vilka till min förvåning härrörde från den vanligen så bedrövade mrs Gummidge. Men mrs Gummidge var icke den enda därinne, som var så ovanligt upplivad. Mr Peggotty, strålande av belåtenhet och

skrattande högljutt, höll armarna vidöppna som för att taga emot Em'ly; Ham, med ett uttryck av blandad beundran, förtjusning och bekämpad blyghet, som klädde honom förträffligt, höll lilla Em'ly vid handen, som om han föreställt henne för mr Peggotty. Lilla Em'ly själv, rodnande och blyg men glad åt att mr Peggotty var så lycklig — det syntes på hennes ögon — hejdades av vårt inträde, ty hon var den som först såg oss, just som hon skulle springa ifrån Ham och gömma sig vid mr Peggottys bröst. Så funno vi dem alla i det ögonblick, då vi från kvällens mörker och köld stego in i det varma, ljusa rummet, och mrs Gummidge stod i fonden och klappade händerna som om hon varit förryckt.

Den lilla tavlan upplöstes så ögonblickligt vid vårt inträde, att man var färdig betvivla, att den någonsin existerat. Jag stod mitt i den överraskade familjen, ansikte mot ansikte med mr Peggotty och räckte honom handen, då Ham skrek till:

— Master Davy! Det är master Davy!

I nästa minut skakade vi alla hand med varandra, frågade varandra hur vi mådde och betygade vår glädje över återseendet, alla talande på en gång. Mr Peggotty var så stolt och överlycklig att få se oss, att han inte visste vad han skulle säga eller göra, utan fortfor att ideligen skaka hand, först med mig, och så med Steerforth, och så med mig igen, rufsa till sitt lurviga hår över hela huvudet, och skratta så hjärtligt och triumferande, att det var en fröjd däråt.

— Nog var det märkvärdigt, sade mr Peggotty, att ni båda herrar — fullvuxna herrar — skulle träda under detta tak just denna dagen i mitt liv. Jag tror aldrig något sådant hänt förr. Em'ly, min lilla älskling, kom hit! Kom hit, min lilla häxa! Det där är master Davys vän, mitt söta barn. Det är den herrn, du har hört så mycket talas om, Em'ly. Han

kommer och hälsar på dig i sällskap med master Davy den lyckligaste afton din morbror upplevat eller kommer att uppleva. Gorma mig, om det inte är sant, och hurra för det!

Sedan mr Peggotty i ett andedrag och med största liv och förnöjelse hållit detta lilla tal, lade han en av sina stora händer med den innerligaste ömhet på vardera sidan om sin systerdotters ansikte, och kysste det minst ett dussin gånger, samt slöt det sedan med stolthet till sitt breda bröst och klappade det så milt, som om hans hand varit en kvinnas. Sedan släppte han henne, och då hon sprang in i den lilla kammare, där jag förr sovit, såg han sig om på oss, alldeles het och andfådd av sin ovanliga belåtenhet.

— Om ni, mina båda herrar — fullvuxna herrar nu, och sådana herrar ... sade mr Peggotty.

— Det är sant, det är sant! ropade Ham. Väl sagt! Det är sant. Master David, brrr — fullvuxna herrar — ja, det är det.

— Om ni mina båda herrar — båda fullvuxna herrar, sade mr Peggotty, ta illa upp att jag bär mig åt så här, sedan ni fått höra hur det hänger ihop, så får jag be om förlåtelse. Em'ly, mitt söta barn! Hon visste väl, att jag tänkte tala om det — nu gav sig hans glädje åter tillkänna — och därför kilade hon i väg. Vill ni, mor, vara snäll och titta in till henne en minut?

Mrs Gummidge nickade och försvann.

— Om inte det här, sade han och slog sig ned mellan oss vid brasan, om inte det här är den lyckligaste afton i mitt liv, så vill jag vara en hummer, och den kokt ändå — mera kan jag inte säga. Ser ni, sir, sade han med låg röst till Steerforth, hon, som ni såg nyss stå och rodna här ...

Steerforth nickade bara, men med ett så förnöjt uttryck av intresse och medkänsla med mr Peggotty, att den senare svarade honom, som om han sagt något.

— Ja visst, sade mr Peggotty. Just sådan är hon. Tack, tack, sir.

Ham nickade flera gånger åt mig, som om han velat instämma.

— Den här vår lilla Em'ly, sade mr Peggotty, har i vårt hus varit vad jag antar ingen annan än en sådan där liten klarögd varelse kan vara i ett hus. Jag är visserligen okunnig, men det är min tro. Hon är inte mitt barn, jag har aldrig haft några barn, men jag kunde inte älska henne högre, om hon vore det. Ni förstår ju — jag kunde det inte.

— Ja, jag förstår er fullkomligt, sade Steerforth.

— Det vet jag, att ni gör, sir, återtog mr Peggotty, och jag tackar er än en gång. Master Davy, han minns nog hurudan hon var; ni kan själv bedöma hurudan hon är; men ingen av er kan fullt förstå vad hon varit, är och blir för mitt älskande hjärta. Jag är grov och sträv, sir, sade mr Peggotty, sträv som ett piggsvin, men ingen, utom kanske en kvinna, kan, efter vad jag tror, veta vad vår lilla Em'ly är för mig. Och oss emellan sagt — nu sänkte han ytterligare rösten, är den kvinnans namn inte mrs Gummidge, fastän hon visst har många förtjänster.

Åter for mr Peggotty med händerna genom håret som förberedelse till vad han ytterligare hade att säga, och så fortfor han med händerna på knäna:

— Det var en viss person, som känt Em'ly från den tiden då hennes far drucknade. Han hade sett henne ständigt och jämt, känt henne som litet barn, som helt ung flicka och som fullvuxen kvinna. Han var just ingenting vidare att se på, sade mr Peggotty, tillyxad ungefär som jag själv — grov till det yttre — mycket av sydväst i honom — mycket sälta — men på det hela en hederlig pojke med hjärtat på rätta stället.

Jag tror aldrig jag sett Ham grina så brett som han grinade nu.

— Vad tror ni den där välsignade sjögasten gör, sade mr Peggotty med ansiktet på förtjusningens middagshöjd, om inte går och förälskar sig i vår lilla Em'ly. Han följer efter henne överallt, uppvaktar henne som en tjänare, förlorar smak för både mat och dryck och låter mig till sist förstå hur det är fatt. Nu förstår ni väl, att jag kunde ha mina skäl att önska, att Em'ly tänkte på att gifta sig. I alla händelser hade jag ingenting emot att se henne bunden vid en hederlig karl, som hade rättighet att försvara henne — jag vet ju inte hur länge jag kan leva eller när jag kan dö; men jag vet, att om jag en natt seglade omkull när stormen tjöt på Yarmouths redd, och jag för sista gången såge stadens fyrbåkar lysa över de vågor jag inte kunde stå emot, ginge jag lugnare till botten, om jag kunde tänka: "Där i land finns det en karl, som är trogen som stål mot min lilla Em'ly, Gud signe henne, och något ont kommer henne inte vid, så länge han lever".

I sitt enkla allvar höjde och sänkte mr Peggotty högra armen, som om han för sista gången vinkat åt stadens fyrbåkar, och efter att ha utbytt en nickning med Ham, vars blick han uppfångat, fortfor han:

— Nåväl, jag råder honom att tala med Em'ly. Han är stor nog till växten, men blygare än någon barnunge, och han drar sig för det. Då är det jag, som talar. "Vilken? Han!" säger Em'ly. "Honom har jag ju känt så väl i många år och alltid tyckt om. Nej, morbror, aldrig kan jag ta honom. Han är så snäll och god!" Jag ger henne då en kyss och säger bara, "min söta flicka, du har rätt att tala rent ut, du får välja själv, du är fri som en liten fågel". Och så går jag till honom och säger: "Jag önskar det kunnat bli så, men så blev det inte. Men mellan er båda kan det bli som det alltid varit, och jag säger dig, var mot henne som förr, så är du en karl." "Det skall jag", svarar han och skakar min hand. Och vid det blev det — han var hederlig och

karlaktig, och två år gingo, och vi hade det som förut här hemma.

Mr Peggottys ansikte, vars uttryck skiftat på berättelsens olika stadier, återfick nu all sin triumferande fröjd, och han lade ena handen på mitt knä, den andra på Steerforths, efter att för eftertryckets skull först ha fuktat dem båda, och så delade han följande tal mellan oss:

— Helt plötsligt en afton — händelsevis just denna — kommer lilla Em'ly från sitt arbete och hade honom med sig. Det var väl inte så underligt, säger ni. Nej, för att han beskyddar henne som en bror sedan det blivit mörkt, och innan det blivit mörkt, och vid alla tider för övrigt. Men den här sjögasten fattar nu hennes hand och ropar helt glatt till mig: "Se hit! Den här skall bli min lilla hustru!" Och hon säger halvt djärvt, halvt blygt, halvt skrattande, halvt gråtande: "Ja, morbror, om ni så vill", Om jag vill! utbrast mr Peggotty och ruskade på huvudet åt orimligheten av att sätta det i fråga. Som om jag skulle vilja någonting hellre! "Om ni så vill. Jag är mera stadgad nu, och jag har tänkt närmare på saken, och jag skall bli honom en så god hustru jag någonsin kan, för att han är så snäll och hygglig!" Då börjar mrs Gummidge att klappa händerna som på spektaklet, och ni stiger in. Där har ni hela historien! sade mr Peggotty. Ni stiger in. Det hände alldeles nyss, och här är mannen, som skall gifta sig med henne, så fort hon gått sin lärotid ut.

Ham vacklade, och ingen må undra på det, för det slag mr Peggotty i sin gränslösa glädje tilldelade honom som tecken till förtroende och vänskap; men som han kände, att det var lämpligt att han skulle säga något till oss, sade han stammande och med mycken svårighet:

— Hon var inte högre än ni var, master Davy, då ni först kom och hälsade på oss, men redan då tänkte jag mig hurudan hon skulle bli, då hon blev stor. Jag såg henne

växa upp — go' herrar — som en blomma. Jag skulle gärna offra livet för henne — master Davy — ja, det skulle jag göra med glädje och förnöjelse. Hon är mer för mig — go' herrar — än — hon är allt vad jag kan önska mig, och mer än jag någonsin kan — än jag någonsin kan säga. Jag — jag älskar henne redligt. Det finns inte en herre i hela landet — och ingen som seglar på det vida havet — som kan älska sitt hjärtas dam mer än jag älskar henne, fastän det finns mången tarvlig karl — som bättre kunde säga — vad han menar.

Jag fann det rörande att se en så härdad sjöman, som Ham nu var, darra under styrkan av sin känsla för den täcka lilla varelse, som vunnit hans hjärta. Jag fann det enkla förtroende mr Peggotty och Ham visat sig hysa för oss i och för sig mycket rörande. Hela historien rörde mig. Jag vet inte i vad mån min rörelse påverkades av minnena från min barndom. Jag vet inte heller, om jag kommit dit med någon dunkel föreställning om att jag fortfarande var kär i lilla Em'ly. Jag vet bara, att allt detta gjorde mig mycket nöje, först dock ett mycket egendomligt nöje, som lätt kunnat förvandlas till smärta.

Om det nu tillkommit mig att med takt och besinning anslå grundtonen i sällskapet, skulle jag därför rätt mig mycket illa. Men det föll på Steerforths lott, och han gjorde det med en sådan talang, att vi alla inom några minuter voro så obesvärade och glada som möjligt.

— Mr Peggotty, sade han, ni är en riktig hedersman och förtjänar att vara så lycklig som ni är i kväll. Här har ni min hand på det. Ham, min gosse, lycka till! Min hand på det också! Bellis, rör om i kolen, så att elden brinner klart, och om inte ni, mr Peggotty, kan övertala er söta systerdotter — åt vilken jag lämnar den här hörnplatsen att komma in igen, så går jag min väg. Jag skulle inte för Indiens alla

skatter, på en afton lik denna, vilja förorsaka något tomrum i er familjekrets — minst av allt ett sådant.

Mr Peggotty gick följaktligen in i mitt forna rum för att hämta lilla Em'ly. Först ville inte lilla Em'ly komma, och då gick Ham in. Till sist fingo de henne med sig ut till brasan, mycket förvirrad och mycket blyg — men hon blev snart lugnad, då hon fann hur förbindligt och aktningsfullt Steerforth tilltalade henne, hur skickligt han undvek allt, som kunnat göra henne förlägen, hur han talade med mr Peggotty om båtar, fartyg, ebb och flod och fisk, hur han frågade mig när det var, som han träffade mr Peggotty i Salem House, hur förtjust han var i båten och allt som hörde samman med den, hur lätt och ledigt han ledde samtalet, tills han så småningom indragit oss alla i en trollkrets, där vi litet var pratade av hjärtans lust.

Em'ly sade nog ganska litet den aftonen, men hon såg och hörde på, och hennes ansikte fick liv, och hon såg förtjusande ut. Steerforth berättade om ett hemskt skeppsbrott — han kom in på ämnet med anledning av sitt samtal med mr Peggotty — och det var som om han sett det för sig, och lilla Em'lys ögon voro hela tiden fästa på honom, som om även hon sett det. För att mildra intrycket berättade han sedan ett muntert äventyr, som han själv upplevat, och han gjorde det så livligt, som om äventyret varit lika nytt för honom som för oss. Och lilla Em'ly skrattade tills båten ekade av de musikaliska ljuden, och vi andra — även Steerforth — skrattade med av oemotståndlig sympati för någonting så glatt och sorglöst. Han fick mr Peggotty att sjunga eller rättare sagt böla: "När de stormiga vindarna ryta", och själv sjöng han en sjömansvisa så gripande vackert, att jag nästan inbillade mig, att den verkliga vinden, som klagande smög sig kring huset och dovt mumlade under det vi sutto tysta, kommit dit för att lyssna.

Vad mrs Gummidge beträffar, livade han detta bedrövelsens offer med en framgång, som ingen, så sade mig mr Peggotty, lyckats vinna alltsedan gubbens död. Han gav henne så litet tillfälle att vara olycklig, att hon dagen därpå sade, att hon trodde hon var förhäxad.

Men han lade icke helt beslag på den allmänna uppmärksamheten eller på samtalet. När lilla Em'ly blev litet modigare och, ehuru alltjämt blyg, började tala till mig, som satt på andra sidan brasan, om våra forna vandringar på stranden, och hur vi plockat snäckor och stenar, och när jag frågade henne, om hon kom ihåg hur förtjust jag varit i henne, och när vi båda skrattade och rodnade vid dessa återblickar på den gamla goda tiden, vilken nu föreföll så overklig, teg han, lyssnade uppmärksamt och observerade oss tankfullt. Hon satt då och hela aftonen på den gamla kistan i sitt lilla hörn vid elden — Ham bredvid henne på min forna plats. Jag fick inte klart för mig, om det var av lust att retas eller av jungfrulig blyghet för oss, som hon höll sig så tätt intill väggen och bort från honom, men nog märkte jag, att hon gjorde det hela aftonen.

Jag vill minnas, att det led inemot midnatt, då vi togo avsked. Vi hade fått skorpor och torkad fisk till kvällsvard, och Steerforth hade ur fickan tagit upp en hel flaska genever, som vi män — jag kan säga vi män nu utan att rodna — tömt. Vi skildes med glatt mod, och då de alla trängdes i dörren för att lysa oss på vägen, så långt de kunde, såg jag lilla Em'lys klarblå ögon blicka efter oss, där hon stod bakom Ham, och jag hörde hennes milda röst ropa till oss, att vara försiktiga, så att vi ej ginge vilse.

— En högst intagande liten skönhet, sade Steerforth och tog mig under armen. Det är verkligen en egendomlig plats, det här, och ett egendomligt sällskap, och en fullkomligt ny sensation att umgås med dem.

— Och vilken tur, sade jag, att vi fingo bevittna deras glädje över det förestående giftermålet. Jag tror aldrig jag sett några människor så lyckliga. Hur roligt att se det, och att som vi få deltaga i deras berättigade glädje.

— Nog är väl han bra nog tölpig för en sådan flicka. Tycker du inte det? sade Steerforth.

Han hade varit så hjärtlig mot honom och mot dem alla, att detta oväntade och kalla yttrande stötte mig. Men då jag raskt vände mig mot honom och såg leendet i hans öga, sade jag med verklig lättnad:

— Ack, Steerforth, om du också skämtar om de fattiga, om du gnabbas med miss Dartle, och på lek söker dölja dina sympatier för mig, vet jag i alla fall var jag har dig. När jag ser hur fullt du förstår dem, och hur förträffligt du vet att sätta dig in i en lycka, likt denna enkla fiskares, eller sentera en ömhet, sådan som min gamla sköterskas, så vet jag, att det finns varken någon glädje eller sorg eller annan djupare känsla hos sådant folk, som du kan vara likgiltig för. Och just för det beundrar och älskar jag dig, Steerforth, så ofantligt mycket mer.

Han stannade, såg på mig och sade: "Bellis, jag tror du menar vad du säger och att du är god. Jag önskar vi alla vore det!" I nästa minut sjöng han helt muntert mr Peggottys visa, och med raska steg gingo vi tillbaka till Yarmouth.